

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
Openbaar	28 juni 2022	28 juni 2022

Onderwerp

Handelingsperspectief Bijenkasten en Reuzenbalsemien in de Biesbosch

Advies

1. Vast te stellen GS brief aan PS aangaande voortgang handelingsperspectief.
2. Vast te stellen de publiekssamenvatting over 'Handelingsperspectief Bijen en Balsemien in de Biesbosch'.

Besluit GS

vastgesteld conform advies.

Bijlagen

220620 Handelingsperspectief Bijen en Balsemien in de Biesbosch PZH

1 Toelichting voor het College

De Biesbosch is een natuurgebied met Natura 2000 status gelegen in de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant. Het gebied is circa 9.000 ha groot, waarvan circa 2/3 in Noord-Brabant ligt en circa 1/3 in Zuid-Holland. Het is een uniek natuurgebied, van landelijk belang voor vele soorten flora en fauna, sommige bedreigd en kwetsbaar, maar allen van grote waarde voor de biodiversiteit.

De afgelopen jaren is gebleken dat er, gedurende de bloei van de Reuzenbalsemien, een grote piek is in het aantal door commerciële imkers geplaatste honingbijenkasten in en rond het gebied. Om te onderzoeken of deze piek inderdaad een effect heeft op de biodiversiteit in het Natura 2000 gebied de Biesbosch, is door EIS/Naturalis in 2021 in opdracht van de provincie Zuid-Holland een literatuurstudie uitgevoerd. Dit onderzoek geeft met name een inzicht op de mogelijke effecten op biodiversiteit, zoals die al vaker zijn onderzocht op andere plekken, maar nog niet op de Natura 2000 doelstellingen.

Het onderzoek van EIS/Naturalis heeft zich gefocust op de concurrentie tussen de geïntroduceerde honingbijen en inheemse wilde bestuivers binnen het gebied, en de mogelijke invloed van Reuzenbalsemien als invasieve exoot hierop. Het onderzoek laat zien dat de grote aantallen bijenkasten negatieve effecten hebben op onze inheemse wilde bestuivers. En dat commerciële imkers ook veelal uit het buitenland naar de Biesbosch komen vanwege de in het gebied aanwezige reuzenbalsemien, een invasieve exoot die niet in het gebied thuis hoort.

De belangrijkste aanbevelingen van de onderzoekers van EIS/Naturalis zijn:

- Breng het aantal honingbijenvolken in de ruime omgeving van de Biesbosch terug tot 4 per km² bloeiend gewas, dat wil zeggen maximaal 120 volken voor Reuzenbalsemien. Met ruime omgeving wordt bedoeld de Biesbosch inclusief een bufferzone van ten minste 3 kilometer en idealiter 5 kilometer.
- Plaats de honingbijenvolken op een beperkt aantal locaties die alle ten minste 3 kilometer verwijderd zijn van de meest belangrijke habitats. Hoe meer locaties er zijn met honingbijenvolken, hoe sterker de negatieve effecten op de wilde bijenfauna, omdat dan grotere delen van het gebied beter binnen bereik van de volken komen.

Met het onderzoek van EIS/Naturalis in de hand, en met behulp van de ervaring van beheerders en onze andere partners in de regio, komen wij tot het handelingsperspectief dat u in de bijlage aantreft.

De kern van onze aanpak is het verwijderen van reuzenbalsemien (dit start deze zomer) en het reguleren van de plaatsing van bijenkasten in en rondom het Natura 2000 gebied. Dat vergt juridische uitwerking en moet per begin 2023 in werking zijn. Ook zal er meer onderzoek en monitoring van de effecten van de maatregelen nodig zijn om bij te kunnen sturen ten behoeve van het herstel van de populaties wilde bestuivers en de andere natuurdoelen in de Biesbosch.

We doen dit samen met experts binnen de provincies en omgevingsdiensten van Zuid-Holland en Noord-Brabant, Staatsbosbeheer, de omliggende gemeentes, de waterschappen, het ministerie van LNV, pachters en eigenaren van omliggende gronden,

externe experts, omwonenden, bijenhouders en natuurorganisaties om tot een gezamenlijk en breed gedragen handelingsperspectief te komen.

Voor de honingbijen in en om de Biesbosch is de laatste tijd veel aandacht geweest, niet alleen in de Provinciale Staten, maar ook in de Tweede Kamer, bij de waterschappen en bijenverenigingen en ook in de media. Recentelijk nam ook de gemeente Amsterdam stappen om te onderzoeken hoe de toename van bijenkasten te reguleren. Dit nemen we allemaal mee in onze plannen.

We maken in de zomer van 2022 een start met de bestrijding van de Reuzenbalsemien in de Biesbosch en het reguleren van bijenkasten, zodat het minder aantrekkelijk wordt om grote aantallen bijenkasten in de omgeving van het natuurgebied te plaatsen. Dit gaan we duidelijk communiceren zodat vooral de grote bijenhouders weten dat ze een andere plek voor hun bijenkasten moeten gaan zoeken

Het handelingsperspectief voor de aanpak van de vele bijenkasten en de Reuzenbalsemien in de Biesbosch omvat een aantal elementen: een ecologisch-, een juridisch-, een communicatief-, en een organisatorisch spoor.

Het handelingsperspectief bevat een planning op hoofdlijnen.
De uitvoering start al deze zomer met de volgende maatregelen:

1. Nader veldonderzoek: (onder voorbehoud van beschikbaarheid van benodigde onderzoeksbureaus)
 - Inventarisatie bijenkasten in en rondom de Biesbosch in de periode juli – oktober
 - Inventarisatie Reuzenbalsemien in de Biesbosch
 - Nader onderzoek wilde bestuivers in de Biesbosch
 - Samenhang van bovenstaande inventarisaties met instandhoudingsdoelstellingen Natura2000 Biesbosch
2. Pilot Reuzenbalsemienbestrijding in de Biesbosch.
3. Nader onderzoek regulering aantal bijenkasten. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld het opnemen van bijenkasten in provinciale omgevingsverordeningen en pachtovereenkomsten, gemeentelijke APV's en een landelijk registratiesysteem.

Meer informatie hierover vindt u in het handelingsperspectief.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW: € 0,00

Programma: Ambitie 5 - Versterken natuur in Zuid-Holland

Financiële risico's: Er zijn geen financiële risico's.

Juridisch kader

nvt

2 Voorafgaande besluitvorming

In de lid GS brief "Bijenlandschap: acties naar aanleiding van het rapport "Bijen en balsemien: concurrentie tussen honingbijen en wilde bestuivers in de Biesbosch" (PZH-2021-782045026) d.d. 29 juli 2021 en de beantwoording van vragen van Statenlid Van Viegen van de (PvdD, nr 3794) d.d. 30 november 2021 is toegezegd om, bij voorkeur voor het volgende bloeiseizoen, een handelingsperspectief op te stellen in gezamenlijkheid met andere stakeholders in het gebied.

3 Proces

Het handelingsperspectief is opgesteld in samenspraak met provincie Noord-Brabant. Ook is inhoudelijk overleg geweest met Staatsbosbeheer.

Het is nog niet bekend wanneer het handelingsperspectief aan Gedeputeerde en Provinciale Staten van Noord-Brabant wordt aangeboden.

4 Participatie en rolneming

Met de betreffende stakeholders wordt de komende tijd verder overleg gevoerd.

In de zomer van 2022 wordt een pilot balsemienbestrijding uitgevoerd in samenwerking met Staatsbosbeheer en vrijwilligers.

5 Communicatiestrategie

De communicatiestrategie is integraal in het handelingsperspectief opgenomen.